

Deel III

stoomlocomotieven

Stoomlocomotief type 50 “ saddle tank “.

Bestelnummer : in kit schaal HO : 90030
 in schaal O : 70030

Onmiddellijk na 11 november 1918 bracht R.O.D. (Railway Operating Division) en de U.S. Army Railroads Administration een aantal locomotieven naar ons land.

Hieronder het type 0-4-0 rangeerlocomotief, gebouwd door Baldwin in 1917. Er werden 30 locomotieven type 50 “ saddle tank “ gebouwd. Hiervan hield de N.M.B.S. Er vijf. Ze werden door de N.M.B.S. Van de R.O.D. Overgenomen. De overige werden in de industrie ingezet. Deze rangeerlocomotieven deden dienst tot in 1966, het einde van de stoomperiode.

Rangeertenderlocomotief type 51.

Bestelnummer : in kit schaal HO : 90031

In 1866 ontwierp ir. Belpaire een zeer geslaagde kleine tenderlocomotief. Een rangeermachine type 51 met binnenliggende cilinders, waarvan tot 1905 vierhonderd zeventig exemplaren werden gebouwd in reeksen, die onderling door sommige details verschilden.

De eerste machines hadden geen machinistenhuis. In het arsenaal te Mechelen werden, reeds na korte tijd, de locomotieven voorzien van een klein machinistenhuis. In 1888 werden er eveneens verschillende voorzien van een volledig machinistenhuis.

In 1961 werd de laatste rangeertenderlocomotief type 51 buiten dienst gesteld. (nr. 51.067 te Monceau).

Austerity saddle tank locomotief WD.

Bestelnummer : **in kit schaal HO** **: 90032**
 in kit schaal O **: 70032**

Na de bevrijding reden er op het Belgische net, locomotieven die de geallieerde autoriteiten (Britisch War Departement en U.S. Army Transportation Corps) besteld hadden.

Van Engelse origine kwamen de “ Austerity ” typen, gebouwd door Davenport Locomotive Works, Hundswell Clarke en Hunslet.

Hieronder bevond zich de zuinige en eenvoudige kleine 0-6-0 met zadelvormig waterreservoir, wielen van 1,295 m. , twee binnenliggende cilinders en gewicht 48 ton.

Tussen 1945 en 1947 werden er verschillende locomotieven uitgeleend aan de N.M.B.S.. Ze behielden hun oorspronkelijke nummering.

Ze werden hoofdzakelijk toegewezen aan het depot “ Antwerpen Dam ” en “ Antwerpen Zuid ”.

De loc met het nummer 75199 deed tot oktober 1945 dienst in de centrale werkplaats van Mechelen. Het nummer 71491 werd te Schaarbeek ingezet. Tot augustus 1945 deden er drie Austerities Saddle Tank locs dienst in de dokken van Gent zeehaven. Locomotief 5081 werd toegezien aan Oostende. Zij wordt hernoemd als 75081 in november 1944. De N.M.B.S. schreef de locomotief in op 26 februari 1945.

Stoomlocomotief type 18 “ Mac Intosh ”.

Bestelnummer : **in kit schaal HO** **: 90033**
 in kit schaal O **: 70033**

De stoomlocomotief type 18 werd afgeleid van het type 17.

Dit type locomotief is een zuiver Engels klassiek model, ontworpen door de ingenieur Mac Intosh van de schotse maatschappij “ Caledonian Railway ”.

Van het type 18 werden er tussen 1902 en 1905 honderdveertig exemplaren gebouwd. Deze locomotieven trokken de bloktreinen tussen Brussel en Antwerpen.

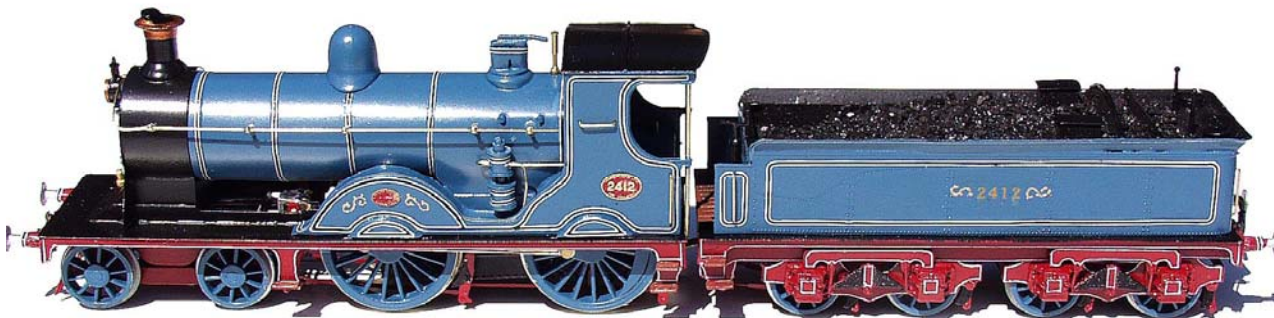
Ze werden gebouwd door bijna alle locomotief konstruktoren uit die tijd o.a. : Biesme, Carels, Cockerill, Couillet, Gilain, HSP, Saint-Léonard, Le Thiriau, Tubize en Zimmerman-Hanrez.

Het type 18 werd ondergebracht in devolgende depots: Brussel-Midi, Brussel-Noord, Arlon, Kortrijk, Gent-Ledeberg, Liège en Verviers.

Ze werden gekoppeld aan een tender van 18 m³ met bogies of een 3 aasige tender van 20 m³.

Van dit type locomotief werd er een bewaard in de muzeumbewaarplaats van Kessel-Lo. Ze is geschilderd in blauw (bovenbouw) met zeer mooie biezen versierd en rood frame.

Zij wordt bewaard als de Koninklijke locomotief met het nummer 18051, gebouwd door Saint-Léonard in

Stoomlocomotief type 17 “ Mac Intosh “.

Bestelnummer : in kit schaal HO : 90034
 in kit schaal O : 70034

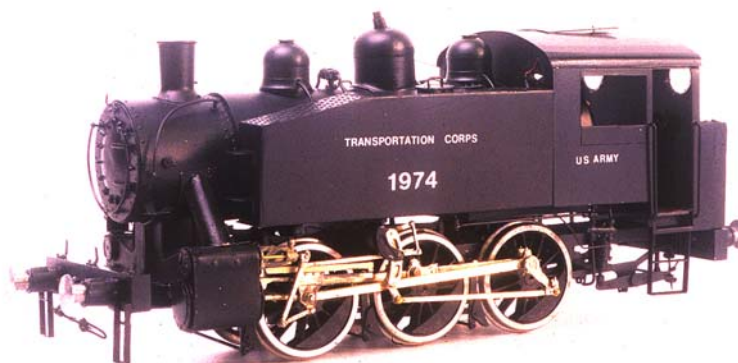
Gezien de grote behoefte aan locomotieven bijzonder voor exprestreinen besloot men een zuiver Engels klassiek model aan te kopen. Dit werd het type “ Dunalastair III “ ontworpen door de Schotse ingenieur Mac Intosh.

Een eerste bestelling van 40 locomotieven van dit type werd bij Schotse firma Neilson, Reid & Co te Glasgow besteld.

De locomotieven werden in dienst gesteld van 1899 tot 1900. Ze hadden een tender van 20 m³ met draaistellen. In 1901 werd er een tweede bestelling van 50 stuks geplaatst.

Van dit type locomotief werd een krachtiger model, de opvolger type 18 afgeleid.

De locomotieven type 17 werden dan ook voor lichtere diensten ingezet.

Stoomlocomotief WD 6 - 0 TC.

USA 0 -

Bestelnummer: in kit schaal HO : 90035
 in kit schaal O : 70035

Na de bevrijding werd dit type locomotief op het Belgisch net ingezet door het US Army Transportation Corps. (Ze waren ontworpen door Kolonel Hill van het ingenieurskorps van het Amerikaans leger).

Van 1945 tot 1947 werden ze uitgeleend aan de N.M.B.S. En de S.N.C.F. .

Ze werden in grote getalen opgemerkt in en rond de Antwerpse dokken. Maar tot 1946 waren ze enkel gestationeerd te Antwerpen Dam.

De eerste maanden van 1945 deden ze ook dienst te Brussel-Schaarbeek, waar ze ingezet werden in het depot en dit voor een zeer korte periode. Eén enkele locomotief (nummer 4386) werd echter regelmatig opgemerkt voor een “ werkmansrein “.

Enkele werden gezien te Brussel-Midi en Leuven. Daar deden ze alleen rangeerwerk.

In Frankrijk deden 77 van deze locomotieven dienst. In januari 1948 werden ze allemaal gekocht door de S.N.C.F., hernummerd en opgenomen in de S.N.C.F. Stocks.

Na de oorlog deden ze dienst in verschillende landen, o.a. Oostenrijk tot 1961, Griekeland (hier werden enkele gekoppeld met een tender, de waterkasten werden dan ook verwijderd), Groot Brittannië, Midden Oosten , Irak, Egypte, Jamaica, Jugoslavië (Slovenië en Kroatië).

Wapenstilstand locomotief type 80.

Bestelnummer : in kit schaal HO : 99001 (niet meer voorradig)

Ingevolge het Verdrag van Versailles moest Duitsland in 1919 meer dan 2000 locomotieven afstaan aan de Belgische spoorwegen. Ze werden wapenstilstand locomotieven genoemd. Ze waren merendeels afkomstig van de K.P.E.V. (Königliche Preussische Eisenbahnverwaltung). Voor de goederendienst werd de locomotief G8 (0 - 8 - 0) afgestaan, welke vanaf 1924 als het type 80 werd ingeschreven. Deze machines werden gebruikt op de lijnen van het Centrum. Ze werden afgedeeld in de depots Luttre en Monceau.

Deze kit is een ombouwkit van Westmodel met een Fleischmann onderstel en tender. De motorisering is een Faulhaberaandrijving met vliegwiel, in de tender geplaatst, ontwikkeld door Euromodelle.

Dit model werd door **pb Messing Modelbouw** omgebouwd tot een Belgische type. Van dit model werden slechts 6 modellen door **pb Messing Modelbouw** omgebouwd.

Tenderlocomotief type 91.

Bestelnummer : in kit schaal HO : 99002 (enkel op bestelling)

Eveneens kreeg de Nord Belge wapenstilstandlocomotieven. Enkele waren o.a. afkomstig van de Badense spoorwegen. (Bad. Xb) en werden achteraf door de N.M.B.S. Gebruikt.

Hieronder bevonden vijf krachtige tenderlocomotieven welke werden ingeschreven onder de nummers 9182 tot 9186. Later kregen ze de nummers 91.001 tot 91.005. Ze werden in de depots Kinkempois, St.-Gislain en Moeskroen/Kortrijk ingedeeld.

Dit is een kit van de Model Loco aangepast met een **pb Messing Modelbouwkit**.

Wapenstilstand tenderlocomotief type 98.

Bestelnummer : gebouwd schaal HO : 99003 (enkel op bestelling)

Eveneens werd dit type locomotief verkregen als wapenstilstand locomotief na 1919. Oorspronkelijk is dit een zware Pruisische tenderlocomotief van het type T16 (0 - 10 - 0).

Hij is o.a. ingedeeld bij het depot van Liège.

Als oorsprong werd hier een Fleischmann BR 94 omgebouwd door **pb Messing Modelbouw** met de messing aanvullingskit cat. nr. 90525.

Wapenstilstand locomotief type 64.

Bestelnummer : gebouwd schaal HO : 99004 (enkel op bestelling)
 in kit : 99004b

Het type 64 heeft eveneens de rangen van de Belgische spoorwegen vervoegd na de het Verdrag Van Versailles in 1919. Toen werd beslist dat Duitsland ongeveer 2000 locomotieven als oorlogschade aan België diende af te staan.

Deze stoomlocomotief waarvan er 168 exemplaren aan België werd afgestaan viel op door het voortreffelijk zware werk dat dit type leverde. In Duitsland werd hij daarom ook “ mädchen fur alles “ (meid voor alle werk) genoemd.

Dit model heeft als basis een Fleischmann locomotief die werd omgebouwd met messing gietonderdelen uit het gamma van **pb Messing Modelbouw**.

Afgebeeld is een model met ACFI. Later volgt nog het model met Knorr en met Metcalf uitrusting.

Wapenstilstand locomotief type 66

Bestelnummer: in kit schaal HO: 99 005a / 99005b

Wapenstilstandlocomotief van Pruisische origine type 4 - 4 - 0 S 6. De S betekent Schnellzug.

In België werden ze ingezet voor expresse diensten op vlakke lijnen.

Er zijn twee verschillende versies te verkrijgen.

Ref nr. 99005a heeft de typische Belgische schouw en afgeronde dom, locomotief nummer 6613 ofwel 66013.

Ref nr. 99005b met vernieuwd en verlengd dak van het machistenhuis, locomotiefnummer 6617 ofwel 66017.

Om de Belgische versie te verkrijgen werd door **pb Messing Modelbouw** het Fleischmann model 4113 uitgekozen om te verbouwen.

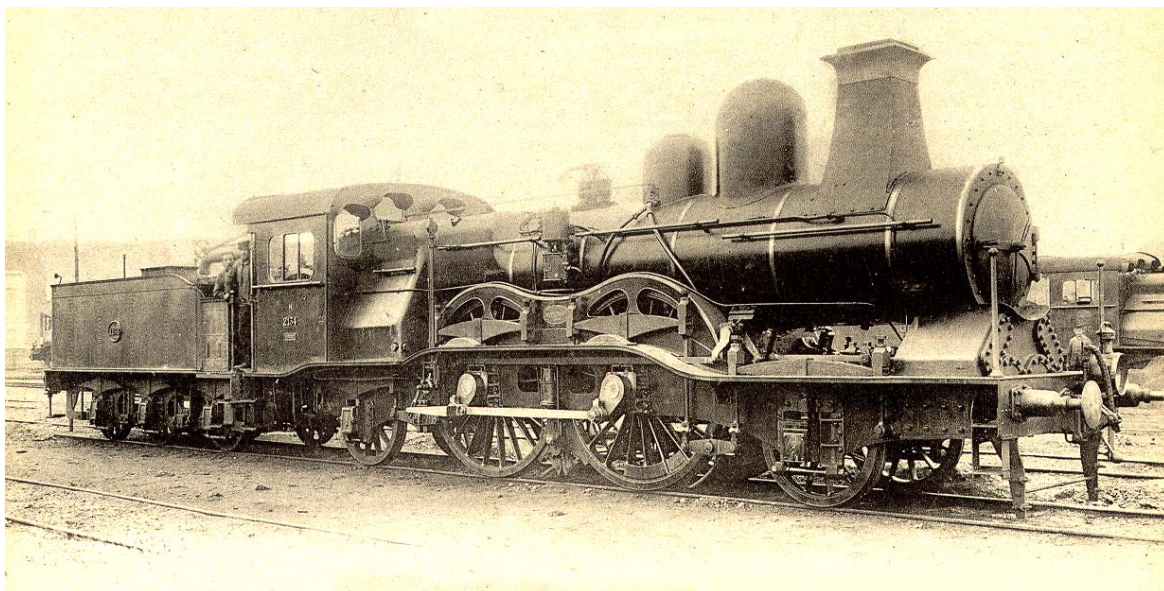

Stoomlocomotief “ Le Belge “

Bestelnummer : gebouwd schaal HO : 99006 (niet meer voorradig)

Trix bracht enkele jaren geleden De stoomlocomotief “ Adler “ in schaal HO uit.

pb Messing Modelbouw bouwde en schilderde deze loc om tot de locomotief “ Le Belge “ Hiervoor werden speciaal messing gietonderdelen en messing etswerk gemaakt voor supering van dit model. Van dit model werden slechts 5 exemplaren door **pb Messing Modelbouw** omgebouwd.

Stoomlocomotief type 12 “ Columbia “ 1888 - 1931.

Bestelnummer : in kit schaal HO : 90036 (in studie)

Tussen 1888 en 1997 kwamen er 109 locomotieven “ Columbia “ type 12 in dienst.

Ze werden ingezet voor het trekken van zware exprestreinen op de vlakke lijnen.

Dit type had binnenliggende cilinders.

Ze waren gekoppeld aan tenders type 7 en type 8 met respectievelijk van 9 m³ en 14 m³. Type 7 een 2-assige en type 8 een 3-assige tender. De tenderwielen hadden een diameter van 1060 mm.

Verschillende verbouwingen werden doorgevoerd, zodat er meerdere reeksen ontstonden. Men kende reeksen met een klassieke schouw, met een enorme ronde naar onder breed uitlopende schouw en met een vierkante schouw, met een Belpaire vuurhaard of een smalle halfdiepe vuurhaard.

Ze werden gebouwd door o.a. Cockerill, Tubize, Saint - Léonard en La Meuze.

De drijfwielen hadden een diameter van 2100 mm, de voorste en achterste loopwiel hadden een diameter van 1200 mm.

Deze locomotieven werden buiten dienst gesteld in 1931.

Dit type locomotief werd ook aan de Preussischen Staatsbahn door Cockerill in de jaren 1892 tot 1902 geleverd en deed dienst bij de Main - Neckar - Eisenbahn . In eerste instantie geleverd met een 3-assige tender, later vervangen door een tender van het type 2'2'T16.

Stoomlocomotief type 26

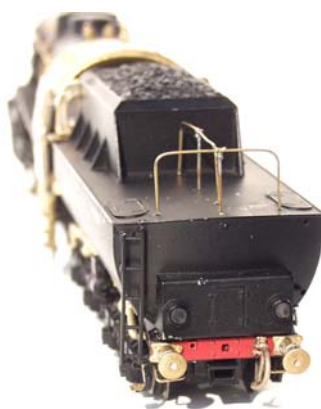
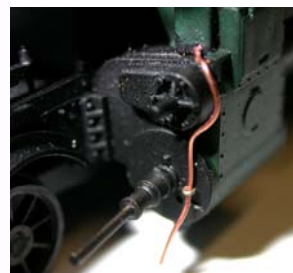
Bestelnummer : in kit schaal HO : 99012

Deze machines werden voor rekening van van de Duitse Reichsbahn in de oorlogsjaren door Belgische firma's gebouwd. De locomotieven die na 1946 nog in aanbouw waren, werden voor de NMBS verder afgewerkt en in dienst genomen als het type 26.

Deze locomotieven waren gekenmerkt door de horizontale Witte leiplaten. Ze waren gekoppeld aan de klassieke Duitse tenders van 26 m³ of tenders van 32m³ Wannentenders of badkuiptenders.

Tien hiervan werden verkocht aan de Luxemburgse spoorwegen en kregen het nummer 5601 tot 5610.

De Belgische machines werden gebouwd door : Tubize (26.100 - 26.001 tot 26.024), Cockerill (26.025 - 26.049), Haine-St-Pierre (26.050 - 26.074), Anglo-Franco-Belge (26.075 - 26.090

Stoomlocomotief type 22 of Nord Belge

Bestelnummer : in kit schaal HO : 90037

Messing bouwkit met maxon motor, de motorisatie werd reeds voormonteerd. De ketel, vuurhaard en het machinstenhuis werden reeds gevormd, dit vergemakkelijkt de bouw. Tender van 15 m³ in gegoten messing. De kolen en briketten werden in wit metaal gegoten om de adhesiekracht van de locomotief te verhogen.

In 1902 leverde Cockerill aan de \" Nord Belge \" 4 - 6 - 0 compounds met 4 cylinders. Deze machines waren gelijkaardig aan de Franse 230A.

Dit type locomotief trokken de internationale treinen Parijs Keulen en sommige zware reizigerstreinen.

Het volledige effectief werd overgebracht naar de N.M.B.S. en werden het type 22 genoemd.

Van dit model kan een Nord Belge versie en een type 22 gemaakt worden.

foto 1

foto 2

Stoomlocomotief type 89 of Nord Belge

Bestelnummer : in kit schaal HO : 90038

Ombouwkit voor de Belgische versie : 90038a

Messing bouwkit (LSL). Beperkt leverbaar. De kit LSL dient omgebouwd te worden om het bekomen van de Belgische versie.

Deze tenderlocomotieven werden bij de Nord Belge gebruikt voor het trekken van de lokale goederentreinen in het industriebekken Luik-Seraing.

Ze werden gebouwd door Cockerill en La Meuze. In 1909 behoorde ze tot het depot Kinkempois.

De NMBS heeft 5 locomotieven overgenomen. Ze werden in 1940 het type 89, en kregen de nummers 8932 tot 8936, daarna de nummers 89.001 tot 89.005.

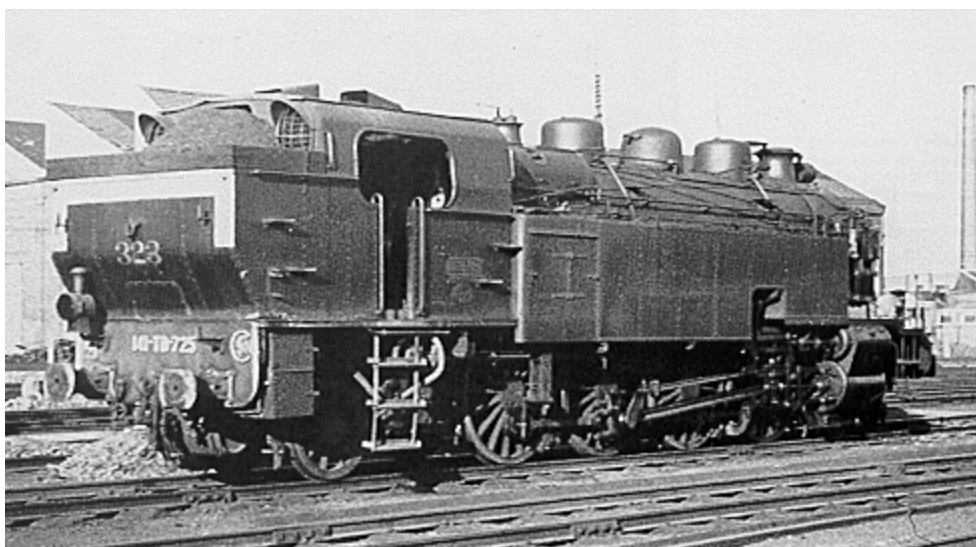
Foto en gegevens uit " Onze onvergetelijke stomers " door Phil Dambly.

De ombouwkit bestaat uit 2 verschillende kolen opbouw bakken en de genertaor.

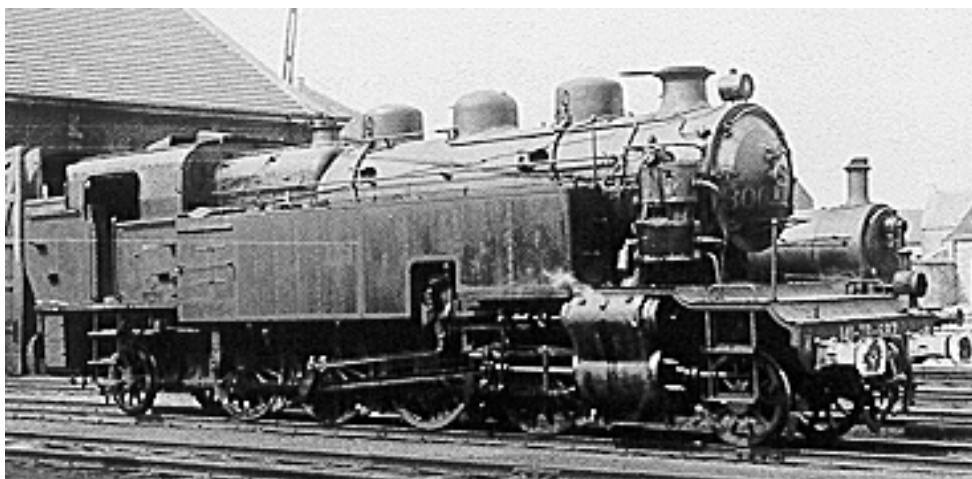
De waterbakken langs de kant van de generator moeten ingekort worden, bij het gebruik van deze ombouwkit.

Stoomlocomotief type 68

Bestelnummer: in kit schaal HO : 90039

De loc 4-141 TB 725, hernummerd als 323. Deze foto werd genomen door de heer K.J. Harder te Tienen, het depot van deze locomotief.

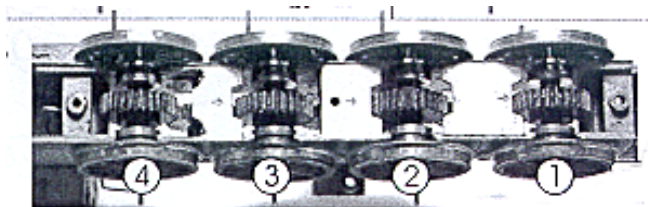

De loc 4-141 TB 687, hernummerd als 306. Deze foto werd genomen door de heer K.J. Harder te Tienen, het depot van deze locomotief.

In 1942 kwamen 25 locomotieven type 141 TB van Franse origine onze rangen versterken. Ze werden ingedeeld als type 68 en waren bestemd voor de depots Pepinster, Visé, Luik, Tienen en Schaarbeek. In de periode juli september zond de bezetter ze wel naar Duitsland.

Het model :

*Messing bouwkit (LSL),
Motorisatie : Maxon DC motor met vliegwiel.
Alle 4 hoofdassen aangedreven.*

De loc 4-141-TB 729 werd afgesteld te Luik en kreeg aanvankelijk het nummer 325. In september 1942 werd de loc hernummerd in 6825. Dit nummer droeg de loc bij zijn vertrek naar Duitsland.

De foto werd genomen bij het nemen van water te Leuven. (K.J. Harder)

Stoomlocomotief Cockerill met staande boiler.

Bestelnummer : in kit schaal HO : in voorbereiding. Waarschijnlijk beschikbaar einde 2009.

Foto's van het handmodel. in opbouw . Schuifbeweging
« Walschaers » nog niet aangebracht.

Foto pb Messing Modelbouw - Puurs - Cockerill locomotief BVS

Deze kleine maar zeer merkwaardige locomotief is een bijzonderheid gebouwd in 1907.

Het is een zeldzame locomotief met een normale spoorbreedte en uitgerust met een verticale boiler.

De verticale boiler werd geplaatst op een normaal onderstel met 0 - 4 - 0 asindelling en een Walschaer's schuifbeweging.

Zij is gebouwd in Seraing door John Cockerill.

John Cockerill was een Brits industrieel, die in België een industrieel imperium opbouwde.

John Cockerill was zeer gekend voor de bouw van locomotieven met staande boiler.

Hij bouwde dit type van locomotief tussen 1867 en 1942 in 5 verschillende ontwerpen., naargelang de cilinder en wieldiameter. (zie tabel hieronder)

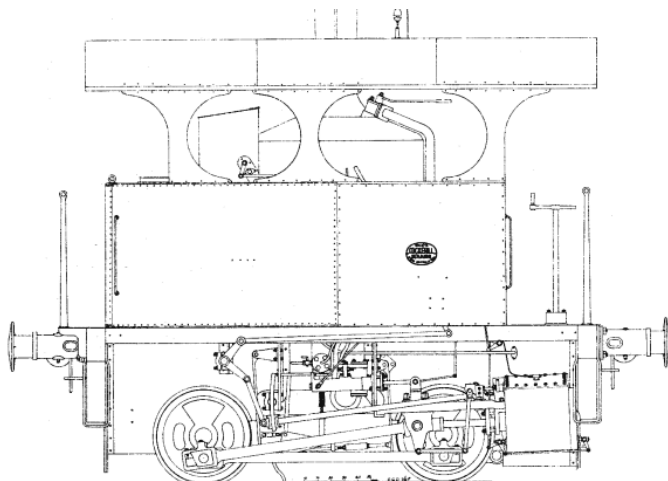
Deze kleine krachtige locomotief was ideaal voor werkplaatsen met enge bochten . Zij kon bochten aan van 15 meter en steile hellingen.

Ze kreeg een staande boiler en kreeg de franse bijnaam « loco bouteille ».

Er werden 891 stuks gebouwd en werden geleverd in de meeste landen van Europa : België, Frankrijk, Duitsland, Nederland, Italië, Luxemburg, Polen, Rusland, Spanje en Zweden. Waarvan het grootste gedeelte in België en Frankrijk. Een klein aantal werd door Frankrijk ingezet in Noord Afrika, alhoewel ze bijna in elke regio in Frankrijk te zien was, de de grootste concentratie was te vinden in het departement Nord en Pas - de - Calais

Bijzondere afmetingen

	Wielen	Cylinders	constructiejaar	
Type I	550 mm	150 x 300 mm	1867 tot 1912/13	51
Type II	615 mm	200 x 260 mm1	1868 tot 1912	93
Type III	615 mm	250 x 260 mm	1872 tot 1927	373
Type IV	700 mm	285 x 320 mm	1883 tot 1949	352
Type V	800 mm	320 x 350 mm	1926 tot 1942	22

Stoomlocomotief type 12.

Bestelnummer : Messing kit in schaal N

Begin 1939 nam de NMBS zes volledig gestroomlijnde stoomlocomotieven « Atlantic » type 12 in dienst.

Ze werden ingezet om lichte express treinen te trekken, dit tegen een snelheid van 140 km/uur.

Ze werden ontworpen door Notesse en door een consortium van constructeurs geleverd.

Ze waren voorzien van de dubbele uitlaat van Kylchap en de injecteur van Metcalfe en 4 exemplaren waren uitgerust met stoomverdeling met zuigerschuiven van Walschaert en de 2 andere van stoomverdelingen met kleppen waarvan één van het stelsel van Dabeg en de andere van het stelsel van Caprotti.

Op 12 juni 1939 veroverde deze locomotief de « Blauwe Wimpel » door de prestatie van een trein van 200 t te trekken tussen Brussel en Oostende op 57 minuten.

De type 12.004 wordt bewaard en werd na restauratie door de NMBS ingezet voor speciale gelegenheden.

Enkele afmetingen :

Lengte: 14,012 m.

Breedte : 3,000 m.

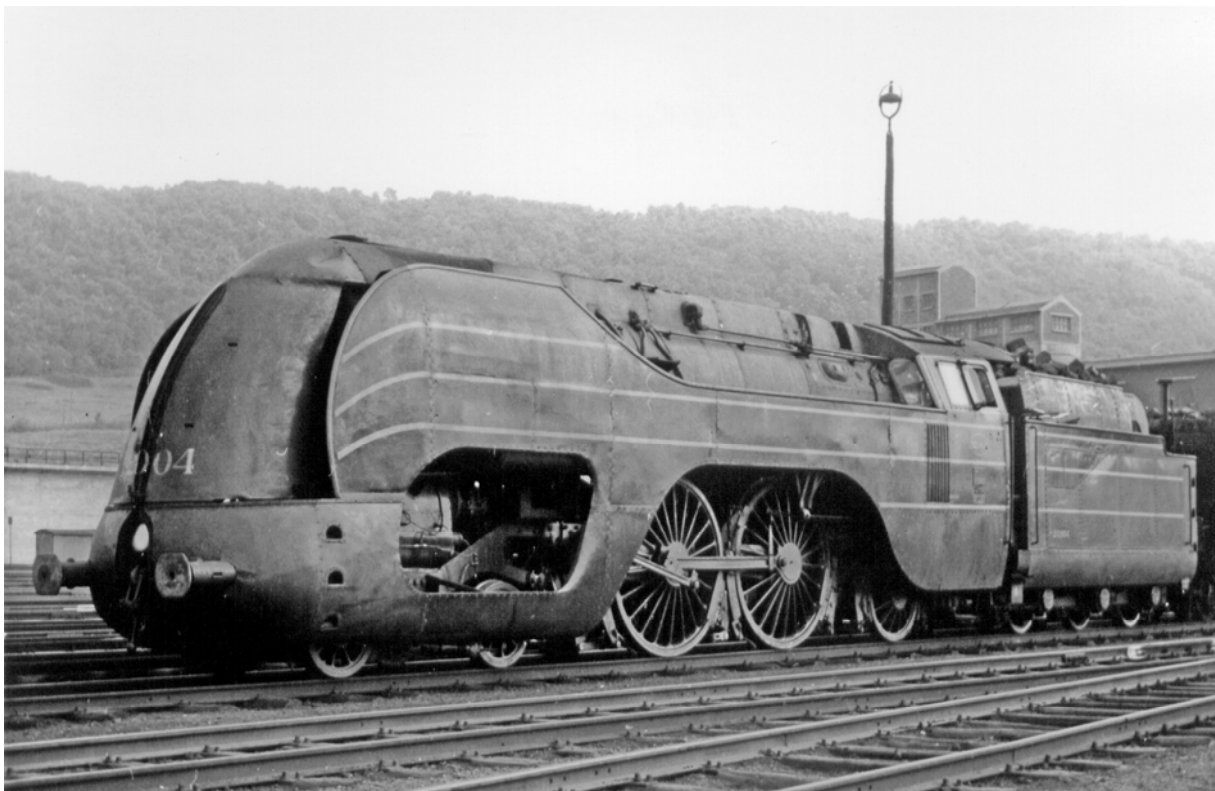
Hoogte : 4,280 m.

Gewicht : 89 ton.

Ze ontwikkelde 2.500 pk.

Drijfwielen met diameter : 2,10 m

Beperkt tot 140 km/uur.

Stoomlocomotief type 59

Bestelnummer : Messing kit in schaal HO :
Messing kit in schaal O :

Geschiedenis : Het enige type 59 bij de NMBS was geen Pruisische T3 zoals door vele beweerd. Het was een 0 - 6 - 0 van de reeks 89 die in 1944 het type 59 werd bij de NMBS. Ze kreeg het nummer 59001 en werd beheerd door het depot Schaarbeek.

Het was een zeer kleine locomotief die gebruikt was geweest door de organisatie Todt, een Duitse para - militaire organisatie die belast was met de uitvoering van uitrustings- en versterkingswerken.

De locomotief werd gebouwd door Henschel in 1913. (Phil Dambly)

In tegenstelling met de Pruisische T3 heeft deze loc geen Alan Sturing schuifbeweging.

Bouwkit: messing bovenbouw ketel , schouw , doms, rookkast en cylinders in gegoten messing voor het HO model.

Nikkel zilver onderstel en schuifbeweging.

Aandrijving en tandwielkast Euromodell met Faulhaber motor.

Wielen RP 25

Voor het schaal O model werd de ketel geëtsd, maar werd de rookkast, doms en cylinders gegoten messing.

